

From: noreply@lausuntopalvelu.fi
Sent: 28. huhtikuuta 2020 12:52
To: oikeusministerio_om.fi
Subject: Lausuntopalvelu.fi: Uusi lausunto jätetty
Attachments: 20200428_VN-8830-2019_16608.pdf

Uusi lausunto lausuntopyyntöön 'Lausuntopyyntö selvityksestä usean kielen merkitsemisestä väestötietojärjestelmään'

Lausunnonantaja: Savikko Teuvo

Organisaatio: Espoon kaupunki

Voit tarkastella lausuntoa linkin kautta:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/GetReportViewForResponse?proposalId=d6647485-7b09-44a8-bd82-faf3eb5497f2&responseId=c36cd4b0-fc39-4d00-8c1b-c8e5861bef5d>

Lausunto

28.04.2020

Asia: VN/8830/2019

Lausuntopyyntö selvityksestä usean kielen merkitsemisestä väestötietojärjestelmään

Lausunnonantajan lausunto

Selvityksessä on arvioitu vaikutuksia kieliryhmiin. Mitä muita mahdollisia vaikutuksia usean kielen merkitsemisellä väestötietojärjestelmään olisi kieliryhmiin. Pyydämme teitä erottelemaan vastauksessanne malli A:n ja malli B:n arvioidut vaikutukset.

Espoon sivistystoimen kannalta olisi tärkeää, että vieraskielisyys ja sen suuri volyymi tulisi paremmin näkyviin, koska siitä tulee mm. opetukseen lisäkustannuksia. Monella on väestörekisteriin merkittynä kielenä suomi, mutta todellisuudessa henkilö on monikielinen eli olemassa olevien kielinen runsaus jää näkymättömiin, mikä on ongelma. Malli A tuo paremmin esiin kielten määrän.

Espoossa on vähän saamenkielisiä, vaikka heitä on paljon pääkaupunkiseudulla. Jos mallissa A tulisi oikeus saada palvelut omalla äidinkielellä, tuottaisi se suuren haasteen toteuttaa. Malli A voisi myös joissakin tapauksissa muuttaa kunnan kielisyyden silloin, kun suomen ja ruotsin tai suomen ja saamenkielisiä on asukkaissa melkein yhtä paljon.

Vaihtoehto B on nykyisen mallin kaltainen. Kotikieli voi kuitenkin olla ongelma, koska huoltajilla on todellisuudessa omat äidinkielet, mutta puhuttu kotikieli on englanti. Tuossa tapauksessa lapsella olisi oikeus englannin ylläpitokoulutukseen

Selvityksen B-mallissa henkilö voi merkitä väestörekisteriin yhden asiointi/äidinkielen ja yhden tai useamman kielen kotikielekseen. Nykyisessä mallissa äidinkieli on merkitykseltään lähtökohtaisesti

lapsena kotona opittu kieli, mutta B-mallissa on kotikieli erikseen ja äidinkieleksi voi merkitä suomen tai ruotsin. Käytännössä B-mallissa äidinkieleltään vieraskielisten osuus todennäköisesti vähenisi ja vieraskielisyyskerroin alenisi ja sitä kautta Espoon saama peruspalvelujen valtionosuus vähenisi. On kuitenkin mahdotonta ennustaa minkä kielen henkilöt merkitsevät väestörekisteriin ja siksi mallin kustannusvaikutusta kaksikielisyys- ja vieraskielisyyskertoimeen ei voi arvioida.

Selvityksessä on arvioitu vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Mitä muita mahdollisia vaikutuksia usean kielen merkitsemisellä väestötietojärjestelmään olisi viranomaisille. Pyydämme teitä erottelemaan vastauksessanne malli A:n ja mallin B:n arvioidut vaikutukset.

Malli A:han liittyvät viranomaisvaikutukset olisivat merkittäviä (esim. kuntien kielisyys, valtionosuusjärjestelmä, lainsäädännön teknisluontoiset muutostarpeet sekä eri viranomaisten järjestelmät).

Malli B:n vaikutukset tulisivat painottumaan väestötietojärjestelmään aiheutuviin muutoksiin sekä väestötietojärjestelmän kotikielitietoa hyödyntävien organisaatioiden järjestelmämuutoksiin.

Malli A:n vaikutukset esim. viranomaistoimintaan olisivat merkittäviä ja todennäköisesti ajallisesti sekä käytännön järjestelyjen suhteen haastavia toteuttaa. Usean äidinkielen merkitsemisestä ei henkilötasolla myöskään saavuteta selkeää etua toiseen vaihtoehtoon verrattuna. Malli B toisi tullessaan myös vaikutuksia viranomaisille, mutta ne jäisivät kohtuullisemmiksi.

Malli B toisi nykytilanteeseen verrattuna todennäköisesti lisäarvoa myös henkilötasolla, kun parempi tietoisuus käytetyistä kielistä tukisi palvelujen suunnittelua, kohdistamista ja järjestämistä.

Mitä taloudellisia vaikutuksia usean kielen merkitsemisellä väestötietojärjestelmään olisi teidän kannaltanne? Pyydämme teitä erottelemaan vastauksessanne malli A:n ja mallin B:n arvioidut vaikutukset.

Malli A:han liittyvät viranomaisvaikutukset olisivat merkittäviä (esim. kuntien kielisyys, valtionosuusjärjestelmä, lainsäädännön teknisluontoiset muutostarpeet sekä eri viranomaisten järjestelmät). Malli B:n vaikutukset tulisivat painottumaan väestötietojärjestelmiin aiheutuviin merkittäviin muutoksiin.

Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion valmistavan opetuksen toimintaan ja rahoitukseen selvityksen kaksi mallia ei tuo muutoksia, koska näiden toimintojen rahoitus perustuu toimintaan osallistuvien henkilöiden määrään riippumatta henkilöiden väestörekisterissä olevassa äidinkielestä.

Opetushallitus myöntää useaa eri hankerahoitusta vieraskielisten aseman parantamiseksi. Näiden hankkeiden rahoitusmuodot on kytketty lapsien, oppilaiden ja opiskelijoiden äidinkieleen. Koska rahoituksen periaatteet ja reunaehdot ovat hankekohtaisia, selvityksen kahden eri mallin taloudellista merkitystä ei voida arvioida.

Mikä selvitetystä vaihtoehdoista olisi teidän mielestänne paras malli toteutettavaksi?

Malli B

Kirjoittakaa tähän, jos teillä on muuta lausuttavaa

Väestötietojärjestelmään merkitty tieto henkilön äidinkielestä ei luo henkilölle oikeuksia tiettyihin palveluihin, jolloin myöskään useamman kielen merkitseminen ei tässä suhteessa toisi henkilölle lisäoikeuksia.

Kuitenkin nykyistä monipuolisemman kielitiedon saamisesta voisi olla hyötyä varsinkin henkilölle, joiden äidinkieli ja/tai kotikieli ja/tai asiointikieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Heidän palvelutarpeisiin olisi mahdollisesti helpompi vastata monipuolisemman kielitiedon avulla.

Malli A:n vaikutukset esim. viranomaistoimintaan olisivat merkittäviä ja todennäköisesti ajallisesti sekä käytännön järjestelyjen suhteen haastavia toteuttaa. Usean äidinkielen merkitsemisestä ei henkilötasolla myöskään saavuteta selkeää etua toiseen vaihtoehtoon verrattuna. Malli B toisi tullessaan myös vaikutuksia viranomaisille, mutta ne jäisivät kohtuullisimmiksi. Malli B toisi nykytilanteeseen verrattuna todennäköisesti lisäarvoa myös henkilötasolla, kun parempi tietoisuus käytetyistä kielistä tukisi palvelujen suunnittelua, kohdistamista ja järjestämistä.

Savikko Teuvo

Espoon kaupunki - Konsernihallinto, sosiaali- ja terveystoimi, sivistystoimi